



Notat til Statsrevisorerne om
beretning om Fødevareministeriets
forvaltning af landbrugsstøtte

Oktober
2009

revision
revision

revision

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 10/2008 om Fødevareministeriets forvaltning af landbrugsstøtte

30. september 2009

RN A202/09

Fødevareministerens redegørelse af 28. august 2009

I. Indledning

1. Beretningen handler om Fødevareministeriets forvaltning af EU's landbrugsstøtte under enkeltbetalingsordningen, der blev indført efter EU's landbrugsreform, som trådte i kraft i 2005. Med reformen knyttes hovedparten af støtten til størrelsen af landbrugsarealet på den enkelte bedrift. Dernæst skal ansøger nu overholde en række krav vedrørende landbrugsproduktionen. Kravene betegnes samlet set som krydsoverensstemmelseskrav.
2. Formålet med undersøgelsen var at vurdere, om Fødevareministeriets behandling af ansøgninger under enkeltbetalingsordningen og forvaltningen af krydsoverensstemmelseskontrollen er tilfredsstillende.
3. Der er i Danmark ca. 60.000 modtagere af landbrugsstøtte under enkeltbetalingsordningen, og EU udbetaler ca. 7,2 mia. kr. om året i støtte til Danmark.
4. FødevareErhverv har det overordnede ansvar for forvaltningen. Plantedirektoratet udfører fysisk kontrol med, om ansøgerne angiver korrekte oplysninger om det areal, der søges støtte til. Krydsoverensstemmelseskontrollen udføres af Plantedirektoratet, Fødevarestyrelsen og kommunerne. FødevareErhverv, By- og Landskabsstyrelsen samt Skov- og Naturstyrelsen har ansvar for at udarbejde enkelte risikoanalyser i forbindelse med kontrollen.

II. Behandling af ansøgninger under enkeltbetalingsordningen

5. Det fremgik af beretningen, at FødevareErhverv ikke i alle tilfælde har opdaterede oplysninger om størrelsen af de arealer, der søges støtte til. Det skyldes bl.a., at ansøger ikke altid indsender oplysninger om ændringer i arealet. Plantedirektoratet udfører kontrol af, om ansøgers oplysninger er korrekte, men Plantedirektoratets opmålingsmetode er ikke tilgængelig for ansøger. Det fremgik af beretningen, at Fødevareministeriet overvejer at gøre Plantedirektoratets opmålingsmetode tilgængelig for ansøger. Rigsrevisionen anbefalede, at FødevareErhverv tilstræber at gøre brug af fx hyppigere fysisk opmåling eller satellitfotos, som vil tilvejebringe mere opdaterede oplysninger om de arealer, der søges støtte til.
6. Fødevareministeren fremhæver i sin redegørelse, at det er ansøgers ansvar at oplyse den korrekte størrelse af arealet, der søges støtte til, hvilket fremgår af forordningsgrundlaget. Fødevareministeren oplyser, at der er bevilget yderligere midler til arbejdet med at opdatere FødevareErhvervs oplysninger om størrelsen af de støtteberettigede arealer, jf. Akt 176 25/6 2009. Midlerne vil bl.a. blive anvendt til forbedring og kvalitetssikring af det eksisterende markblokregister.

7. Jeg finder det positivt, at Fødevareministeriet tager initiativ til at gennemgå oplysningerne om arealernes størrelse. Jeg vil følge op på, om FødevareErhvervs oplysninger om arealernes størrelse bliver mere opdaterede.

Jeg vil også følge, hvad Fødevareministeriets overvejelser om at gøre opmålingsmetoden tilgængelig for ansøger resulterer i.

III. Rammerne for krydsoverensstemmelseskontrollen

8. Statsrevisorerne fandt, at Fødevareministeriet ikke har forvaltet krydsoverensstemmelseskravene helt tilfredsstillende. Ministeriet har valgt at decentralisere kontrollen, hvilket er unødigt resursekrævende, da der derved udføres flere kontroller, end EU kræver, og myndighederne i visse tilfælde udfører samme opgaver. Desuden kan Fødevareministeriet ikke dokumentere valget af de nationale krav vedrørende god landbrugs- og miljømæssig stand. Vurderingen af, om krydsoverensstemmelseskravene er opfyldt, bygger i for høj grad på et skøn. Statsrevisorerne fandt, at Fødevareministeriet bør genoverveje den valgte kontrolmodel.

9. Det fremgik endvidere af beretningen, at FødevareErhverv først i 2007 indgik aftaler med de myndigheder, der udfører kontrollen. FødevareErhverv har imidlertid ikke indgået aftaler med kommunerne, der udfører kontrol med 18 af de i alt 113 krydsoverensstemmelseskrav. Rigsrevisionen vurderede, at FødevareErhvervs bekendtgørelse bør indeholde oplysninger om, hvilke institutioner der har det faktiske ansvar for kontrollens gennemførelse. Det anførtes også i beretningen, at omkring halvdelen af krydsoverensstemmelseskravene vedrører lovgivning under andre ministeriers ressortområder. Fødevareministeriet har rettet henvendelse til disse ministerier med henblik på at gøre kravene mere målbare. Rigsrevisionen konkluderede, at Fødevareministeriet bør følge op på disse henvendelser.

10. Fødevareministeriet overvejer ikke en ny kontrolmodel, men fødevareministeren oplyser, at det fra 2010 er hensigten at reducere antallet af kontroller med ca. 400 ved at udarbejde en fælles central risikoanalyse for den krydsoverensstemmelseskontrol, som kommunerne udfører.

Fødevareministeren oplyser desuden, at der siden Rigsrevisionens beretning er indført yderligere krav om god landbrugs- og miljømæssig stand. De nye krav vedrører bekæmpelse af flyvehavre og kæmpebjørneklo, forbud mod afbrænding af halm mv. på marker samt krav om 2 meter dyrkningsfrie zoner omkring fredede fortidsminder. Som følge af de nye krav har Kulturarvsstyrelsen, som ikke tidligere var en kontrolmyndighed, nu fået ansvaret for at kontrollere et enkelt af de nye krav.

Endelig oplyser fødevareministeren, at der ved kontrol af krydsoverensstemmelseskravene er mulighed for skøn, som kan medføre variation i kontrolmyndighedens bedømmelser. Ministeren vil i EU arbejde for at forenkle EU's regler, som de danske krydsoverensstemmelseskrav udspringer af. Fødevareministeren gør opmærksom på, at Ministerrådet i november 2009 skal drøfte behovet for forenklinger, og det vil her være et ønske fra dansk side, at krydsoverensstemmelseskravene gøres mere målbare.

11. Jeg konstaterer, at den faktiske fordeling af ansvar for kontrollens gennemførelse nu fremgår af bekendtgørelsen, hvilket jeg finder tilfredsstillende.

Jeg finder det positivt, at Fødevareministeriet overvejer at udarbejde en central risikoanalyse på den del af kontrollen, som kommunerne udfører, og jeg vil følge dette arbejde. Desuden konstaterer jeg, at Fødevareministeriet ikke har indgået aftale med kommunerne om udførelse af kontrollen, hvilket jeg vil følge op på. Jeg er dog opmærksom på, at den nuværende kontrolmodel betyder, at der på trods af den planlagte reduktion i antallet af kommunale kontroller stadig vil blive udført et væsentligt større antal kontroller end påkrævet. Ifølge beretningens tabel 2 udførte kontrolmyndighederne i 2007 ca. 2.000 flere kontroller end

påkrævet. De mange kontrolmyndigheder udfører endvidere identiske opgaver, og jeg kan i den forbindelse konstatere, at Fødevareministeriet i 2009 har udpeget en ekstra kontrolmyndighed. Jeg vil derfor fortsat følge Fødevareministeriets initiativer for at nedbringe resurseforbruget.

Jeg finder det positivt, at fødevareministeren vil arbejde for at forenkle EU's regler med henblik på at gøre krydsoverensstemmelseskravene mere målbare. Jeg vil i den forbindelse påse, om Fødevareministeriet følger op på ministeriets henvendelser til de ressortministerier, som er ansvarlige for de øvrige krydsoverensstemmelseskrav.

IV. Gennemførelse af krydsoverensstemmelseskontrollen

12. Statsrevisorerne fandt, at krydsoverensstemmelseskontrollen indtil 2007 blev gennemført på baggrund af mangelfulde og for sent udarbejdede risikoanalyser, at risikoanalyserne fortsat er mangelfulde, og at der stadig er mangler ved dokumentation, indberetning og kvalitetssikring af den udførte kontrol.

13. Det fremgik endvidere af beretningen, at FødevareErhverv har taget initiativ til at forbedre kontrollen, men at navnlig kommunernes risikoanalyser fortsat er mangelfulde. FødevareErhverv har fra 2008 øget omfanget af kvalitetssikringen af den udførte kontrol. Beretningen viste også, at FødevareErhverv ikke inden for de påkrævede 2 måneder har sikret sig oplysninger om de kontrolresultater, der kunne have dannet grundlag for udbetaling af støtten.

14. Fødevareministeren oplyser, at FødevareErhverv har styrket samarbejdet og koordineringen samt informationen til kontrolmyndighederne i 2008 og 2009, og at risikoanalyserne som følge heraf er forbedret. Desuden foretager FødevareErhverv en grundig kvalitetssikring af den udførte kontrol.

15. Jeg finder det tilfredsstillende, at FødevareErhverv har taget initiativer til at forbedre kontrollen, og jeg forventer, at FødevareErhverv fortsat arbejder for at sikre en tilfredsstillende udført kontrol. Jeg vil følge kvaliteten af de udarbejdede risikoanalyser.

Jeg vil ligeledes følge, om FødevareErhverv tager initiativ til at sikre sig oplysninger om kontrollens resultat, så de kan danne grundlag for udbetaling af støtten.

V. Sammenfatning

16. Jeg finder samlet set fødevareministerens redegørelse tilfredsstillende og konstaterer, at ministeriet har iværksat en række initiativer for at imødekomme Statsrevisorernes og Rigsrevisionens bemærkninger. Der er dog nogle områder, hvor ministeriet endnu ikke har taget initiativer, eller hvor det er for tidligt at vurdere resultatet af de iværksatte initiativer. Jeg vil derfor følge udviklingen på følgende områder:

Behandling af ansøgninger under enkeltbetalingsordningen

- FødevareErhvervs initiativer for at opdatere oplysninger om de støtteberettigede arealers størrelse
- FødevareErhvervs initiativer for at gøre Plantedirektoratets opmålingsmetode tilgængelig for ansøger.

Rammerne for krydsoverensstemmelseskontrollen

- Fødevareministeriets overvejelser om at udarbejde en central risikoanalyse på kommunernes område af kontrollen
- FødevareErhvervs indgåelse af aftaler med kommunerne om udførelse af kontrollen
- Fødevareministeriets tiltag for at nedbringe resurseforbruget i forbindelse med gennemførelse af kontrollen
- Fødevareministeriets koordinering med de andre ministerier om at gøre krydsoverensstemmelseskravene mere målbare.

Gennemførelse af krydsoverensstemmelseskontrollen

- Kvaliteten af kontrolmyndighedernes risikoanalyser
- Fødevarerhvervs initiativer for at sikre sig oplysninger om kontrollens resultat inden for de påkrævede 2 måneder.

Jeg vil orientere Statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning.

Henrik Otbo